

Ftehim bejn il-Pajjiżi dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità

KUMMISSJONI NAZZJONALI
PERSUNI B'DIŻABILITÀ

Verżjoni faċli biex taqra

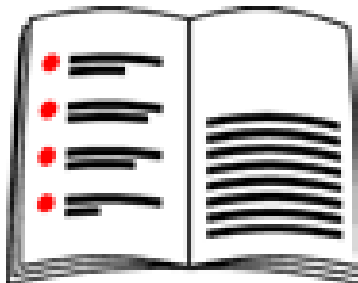
Introduzzjoni

Dan il-ktieb jghinek tifhem dak li hemm miktub fil-ftehim. Dan il-ktieb ma jghoddx minflok il-ftehim. Biex tkun taf eżatt x'hemm miktub fil-ftehim, trid tara d-dokument sħiħ. Tkun tista' tara wkoll liema pajjiżi ffirmaw il-ftehim.

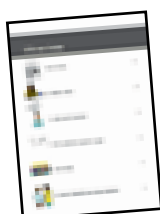
Id-dokument sħiħ tista' ġġibu mill-websajt tan-Nazzjonijiet Uniti li jisimha enable:
www.un.org/disabilities/

L-isem sħiħ tal-ftehim hu
Konvenzjoni tan-Nazzjonijiet
Uniti dwar id-Drittijiet
tal-Persuni b' Diżabilità

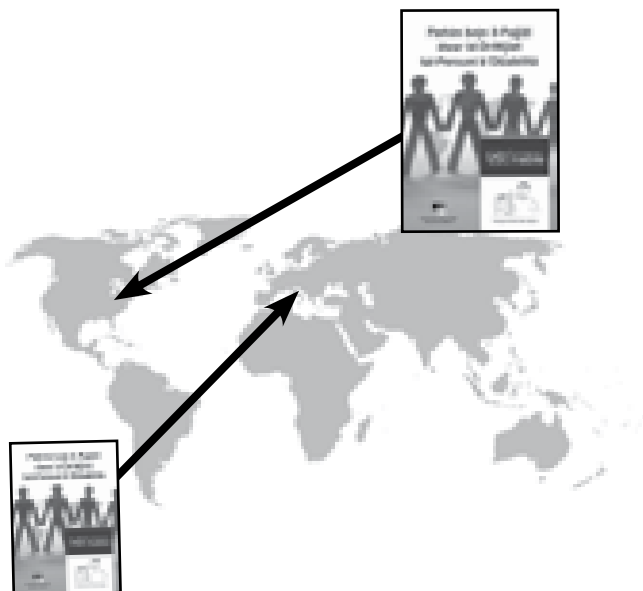

Tista' taqrah bil-Malti
mill-websajt tal-KNPD:
www.knpd.org

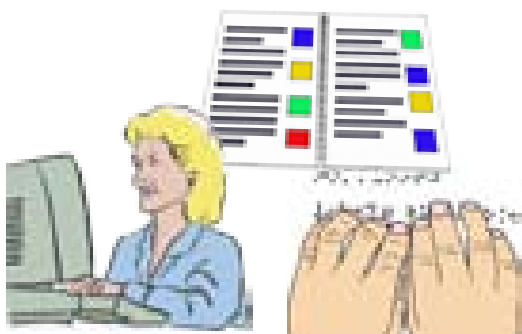
Fl-aħħar ta' dan il-ktieb hemm
lista ta' dak kollu li ssib
f'dan il-ktieb stess.

1 Dan il-ftehim

Dan il-ftehim jgħid x'għandhom jagħmlu l-pajjiżi biex ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jkollhom l-istess drittijiet bħal haddieħor.

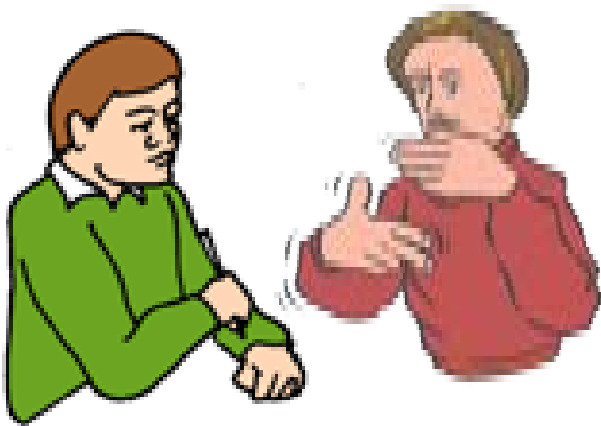
2 Xi jfissru l-kliem

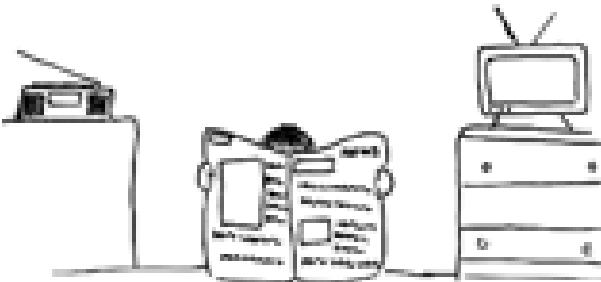
Komunikazzjoni tfisser il-mod kif il-persuni jtkellmu jew jifhmu l-informazzjoni, per eżempju bil-kompjuters, bil-verżjoni faċli biex taqra jew bil-Braille.

Diskriminazzjoni tfisser li ma jkollokx l-istess ċans bħal haddieħor għax per eżempju għandek diżabilità.

Lingwa tfisser il-mod kif jitkellmu n-nies, anke bil-lingwa tas-sinjali.

Midja tfisser il-gazzetti, u l-istazzjonijiet tar-radju u tat-television.

Opportunitajiet Indaq tfisser li jkollok l-istess ċans li tagħmel xi haġa daqs haddieħor.

3

L-aktar punti importanti

In-nies għandhom ikunu jistgħu jagħżlu huma għalihom infushom.

Ħadd ma għandu jkun iddiskriminat għax ma jkollhux l-istess çans bħal ħaddieħor.

Il-persuni b'diżabilità għandhom dritt li jkunu parti mis-soċjeta' daqs ħaddieħor.

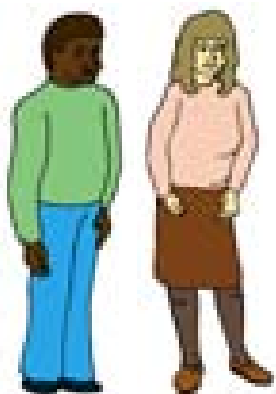
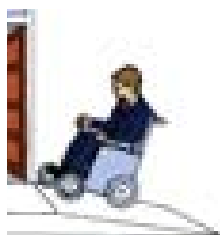
Il-persuni b'diżabilità għandhom ikunu rispettati għal dak li huma.

Kulhadd għandu jkollu
opportunitajiet indaqs u jkollu
l-istess ċans daqs haddieħor.

Kulhadd għandu jkollu aċċess
għall-istess affarijiet.

In-nisa u l-irġiel għandhom
ikollhom opportunitajiet indaqs.

It-tfal b'diżabilità għandhom
ikunu rispettati waqt li qed jikbru.

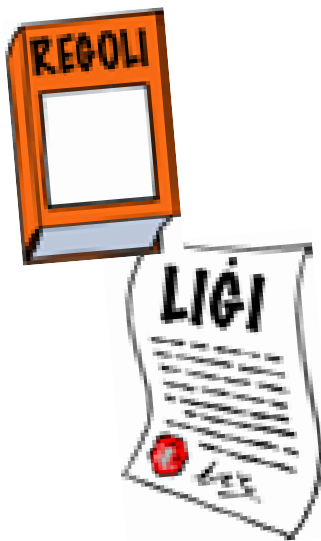
4

Dak li għandhom jagħmlu l-pajjiżi

Il-pajjiżi kollha għandhom ikunu
ċerti li l-persuni b'diżabilità vera
qed ikunu trattati b'hal ħaddieħor.

Huma jaqblu li għandhom jagħmlu dawn l-affarijiet:

- Jagħmlu regoli u liġijiet biex il-persuni b'diżabilità jkollhom id-drittijiet tagħhom.
- Ibiddlu dawk il-liġijiet li mhumiex tajbin.

- Ikunu ċerti li d-drittijiet tal-persuni b'diżabilità fil-policies u fix-xogħol kollu li jagħmlu huma daqs ta' ħaddieħor.

- Ma jagħmlu xejn li jmur kontra dan il-Ftehim.

- Ikunu ċerti li l-gvern u l-awtoritajiet tal-gvern jagħmlu dak li hemm f'dan il-ftehim.

- Jagħmlu minn kolliox biex ma jkunx hemm diskriminazzjoni kontra l-persuni b'diżabilità.

- Ikunu ċerti li meta ssir xi ħaġa din issir b'mod li jista' jużaha kulhadd jew tkun tista' tinbidel malajr.

- Jużaw il-kompjuters u t-teknoloġija biex jgħinu lill-persuni b'diżabilità.

- Jagħtu informazzjoni b'mod aċċessibbli lill-persuni b'diżabilità dwar l-affarijiet li jistgħu jgħinuhom.

- Jagħmlu taħriġ dwar dan il-ftehim.

Il-pajjiżi kollha jwegħdu li jagħmlu dak kollu li jistgħu biex il-persuni b'diżabilità jkollhom opportunitajiet indaqs f'affarjiet bħad-djar, l-educazzjoni, ix-xogħol u s-saħħa.

Il-pajjiżi kollha għandhom jisingħu lill-persuni b'diżabilità meta jkunu qed jagħmlu liġijiet jew policies ġodda.

5

Ilkoll Indaqs

Il-pajjiżi jaqblu li kulhadd huwa indaqs skond il-liġi u li hadd m'għandu jiddiskrimina kontra l-persuni b'diżabilità.

6

In-nisa b'diżabilità huma daqs haddieħor

Il-pajjiżi jaqblu li nisa u bniet li għandhom diżabilità huma trattati b'mod mhux tajjeb.

Il-pajjiżi se jaħdmu biex in-nisa u l-bniet li għandhom diżabilità ikollhom l-istess drittijiet u jgħixu l-ħajja tagħhom b'hal haddieħor.

7

It-tfal b'diżabilità huma daqs ħaddieħor

Il-pajjiżi jaqblu li t-tfal b'diżabilità għandhom l-istess drittijiet daqs tfal oħra u għandhom ikunu trattati l-istess bħal ħaddieħor.

L-aktar ħaġa importanti hi li naħsbu dwar dak li hu l-aħjar għal kull tifel u tifla.

Il-pajjiżi jaqblu li t-tfal b'diżabilità għandhom id-dritt li jitkellmu għalihom infushom dwar dak li jolqothom fil-ħajja tagħhom. Huma għandhom ikollhom l-għajnuna biex jagħmlu dan.

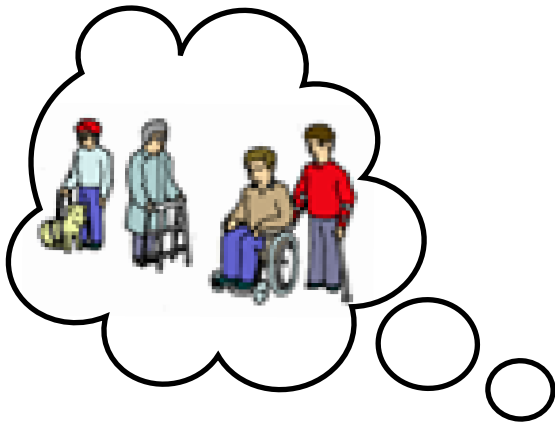
8

Informazzjoni dwar il-persuni b'diżabilità

Il-pajjiżi jaqblu li jaħdmu biex kulhadd ikun jaf li l-persuni b'diżabilità għandhom l-istess drittijiet bħal haddieħor. Huma jaqblu wkoll li jaħdmu biex juru li l-persuni b'diżabilità huma kapaċi daqs haddieħor.

Il-pajjiżi għandhom jagħmlu dan billi:

- Jagħmlu attivitajiet biex jibdlu l-mod kif in-nies jaħsbu dwar il-persuni b'diżabilità

- Juru lil kulhadd l-affarijiet li jistgħu jagħmlu l-persuni b'diżabilità.

- Jgħallmu lit-tfal dwar id-drittijiet indaqs lill-persuni b'diżabilità.

- Jgħidu lil tal-midja biex jikkellmu tajjeb dwar il-persuni b'diżabilità.

- Jgħinu biex isiru attivitajiet biex in-nies isiru jafu aktar dwar il-persuni b'diżabilità.

9

Aċċessibilità

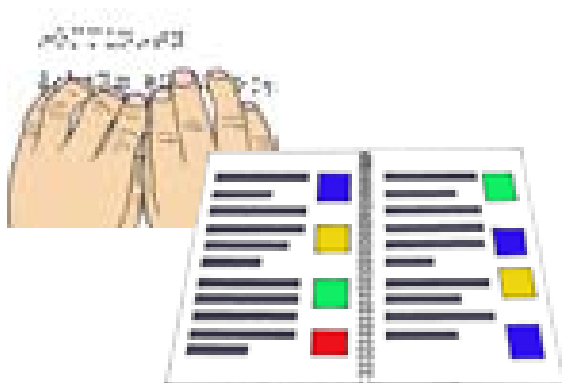
Il-pajjiżi jridu jkunu ċerti li l-affarijiet ikunu aktar aċċessibbli għall-persuni b'diżabilità.

- Irid ikun hemm aċċessibilità aħjar għal bini pubbliku bħal ma huma l-isptarjiet u l-iskejjel, u anke t-trasport.

- Irid ikun hemm aċċessibilità aħjar għall-informazzjoni, biex ikun jista' jifimha kulhadd.

- Is-sinjali għandhom ikunu faċli biex taqra u bil-Braille.

- Fil-bini pubbliku, għandu jkun hemm aktar gwidi u aktar interpreti tal-lingwa tas-sinjali.

- Għandu jkun hemm kotba li jfhemuk dwar kif tista' tuża servizzi differenti.

- Min jagħti xi servizz għandu jgħid kif se jaqdi lill-persuni b'diżabilità.

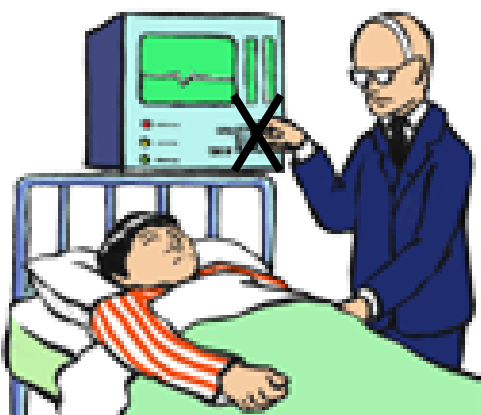
Għandu jkun hemm taħriġ dwar kif tagħmel l-affarijiet aċċessibbli.

Il-persuni b'diżabilità għandhom ikunu jistgħu jużaw il-kompjuters u t-teknoloġija ġdida.

10

Id-dritt għall-ħajja

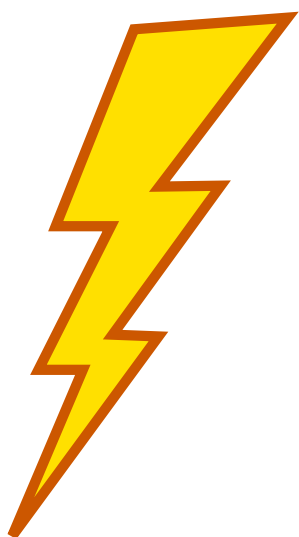
Kulhadd għandu d-dritt li jgħix, anke l-persuni b'diżabilità.

Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jistgħu jgħixu l-ħajja tagħhom b'hal haddieħor.

11

Emerġenzi

Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti li jekk ikun hemm emerġenza, il-persuni b'diżabilità ikollhom min jieħu kura. Per eżempju, jekk ikun hemm terremot.

12

Indaqs quddiem il-liġi

Il-persuni b'diżabilità għandhom l-istess drittijiet quddiem il-liġi bħal l-oħrajn. Huma għandhom dritt għar-rispett bħal l-oħrajn.

Il-persuni b'diżabilità għandhom dritt b'hal haddieħor li jiddeċiedu għalihom infushom fl-affarijiet importanti tal-ħajja.

Jekk persuna b'diżabilità jkollha bżonn l-għajnuna biex tiddeċiedi, għandu jkun hemm liġi li tara li kolloxx isir kif suppost.

Il-persuni b'diżabilità għandhom drittijiet indaqs li:

- Ikollhom il-propjeta' tagħhom jew li xi hadd jagħtihom propjeta'.

- Jiddeċiedu huma infushom dwar il-flus tagħhom.

- Jissellfu l-flus b'hal ħaddieħor.

- Ħadd ma jehodilhom il-flus jew id-dar tagħhom.

13

Il-gustizzja

Il-persuni b'diżabilità għandhom dritt b'hal haddieħor li jmorru l-qorti, jieħdu lil xi hadd il-qorti u jieħdu sehem f'dak li jkun qed jigri l-qorti.

Il-persuni b'diżabilità għandhom dritt għas-sapport li jkollhom bżonn fil-qorti

Il-pajjiżi għandhom jagħmlu taħriġ apposta għal min jaħdem fil-qorti, għall-pulizija u għal min jaħdem fil-ħabs dwar kif iġġib ruħek ma' persuni b'diżabilità.

14

Li tkun liberu u safe

Il-persuni b'diżabilità għandhom dritt ikunu liberi u safe b'hal kullhadd.

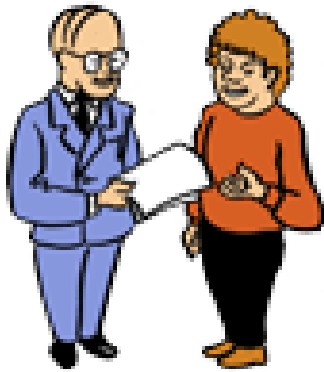
Il-persuni b'diżabilità m'għandhomx ikunu maqfula għax għandhom diżabilità. Imma jistgħu jiġu maqfula b'hal haddieħor jekk jiksru l-liġi.

Jekk huma jkunu maqfula, huma għandhom jiġu trattati kif jgħid dan il-ftehim.

Huma għandhom ukoll l-istess drittijiet b'hal kulhadd fil-liġijiet internazzjonali.

Fost dawn id-drittijiet hemm:

- Li jkollhom informazzjoni aċċessibbli dwar id-drittijiet tagħhom.

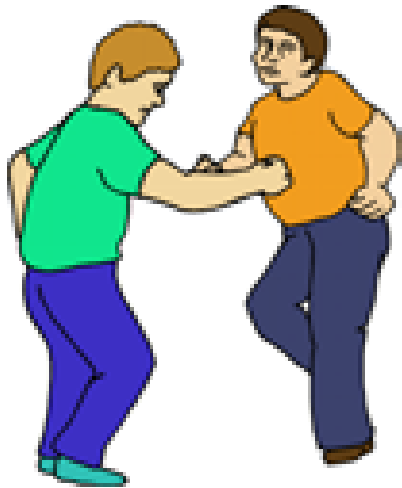
- Li jkollhom l-għajnuna li għandhom bżonn jekk jitressqu l-qorti.

- Li jekk jixtiequ, il-każ tagħhom jerġa' jinstema', bħal ta' kulhadd.

15

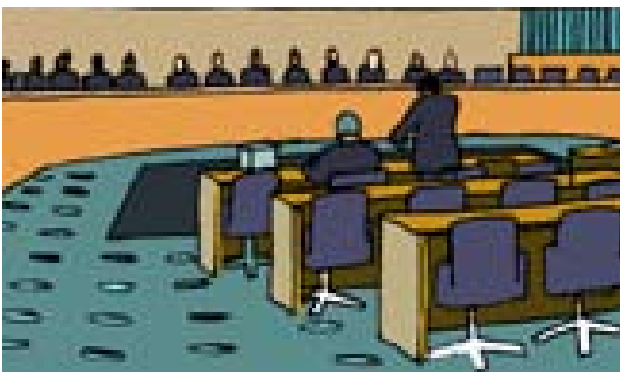
L-ebda tortura jew trattament ħażin

Il-persuni b'diżabilità m'għandhomx jiġu torturati jew trattati ħażin.

Ma għandux ikun hemm esperimenti fuq il-persuni b'diżabilità jekk ma jaqblux magħhom. Dan iġġodd l-aktar għal esperimenti mediċi, per eżempju meta jippruvaw mediċini ġodda.

Il-pajjiżi għandhom jagħmlu dak kollu li jistgħu biex ikunu ċerti li dawn l-affarijiet ma jsirux.

16

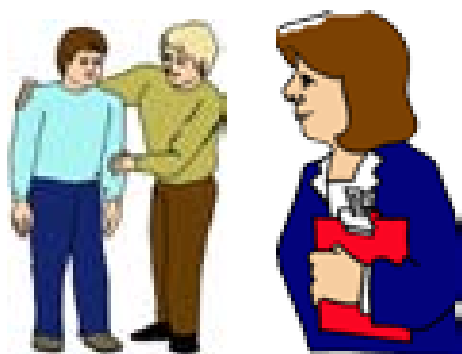
L-ebda abbuži

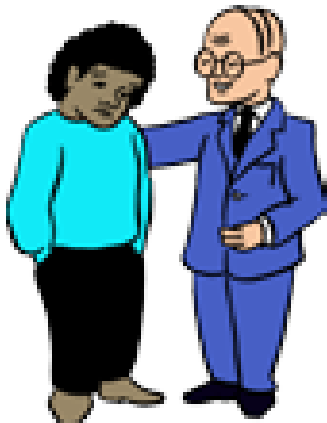
Il-pajjiżi għandhom jagħmlu ligijiet u regoli biex ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jkunu protetti minn vjolenza jew abbuż kemm fid-dar u anke barra.

Il-pajjiżi għandhom jippruvaw ukoll iwaqqfu milli jsir abbuż. Huma għandhom ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jkollhom is-sapport, l-informazzjoni u t-taħriġ biex jindunaw meta qed jiġu abbużati. Huma għandhom ukoll jitgħallmu kif jistgħu jirrappurtaw xi abbuż.

Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti li dawk li jagħtu servizzi lill-persuni b'diżabilità qed jagħmlu xogħolhom sew u li ma jagħmlux abbużi.

Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti li persuni b'diżabilità li sofrew xi abbuż ikollhom l-għajnuna u sapport li għandhom bżonn biex ikunu safe u jhossuhom aħjar.

Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti li għandhom mod tajjeb kif jindunaw li hemm abbuż u biex jieħdu lil min qed jabbuża l-qorti.

Il-pajjiżi għandhom jaħsbu b'mod speċjali dwar l-abbuż fuq in-nisa u tfal b'diżabilità, għax dawn ikunu abbużati aktar mill-irġiel b'diżabilità.

17

Il-persuni b'diżabilità huma persuni l-ewwel

Il-moħħ u l-ġisem tal-persuni b'diżabilità huma tagħhom infushom. Għalhekk dawn għandhom ikunu rispettati bħal ta' kulhadd.

18

Meta tmur tghix f'post ieħor

Il-persuni b'diżabilità għandhom dritt li:

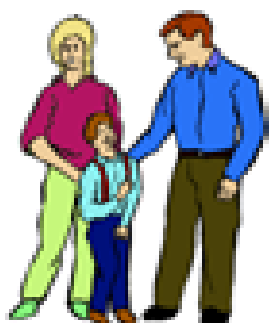
- Jagħżlu huma fejn iġixu u li jmorru jġixu x'imkien ieħor, b'hal kulhadd.

- Li jkunu ċittadini ta' pajjiż. Ma jstgħux ma jkunux ċittadini għax għandhom diżabilità.
- Li jkollhom passaport u l-ID card b'hal kulhadd.

- Li jitilqu minn pajjiż, anke minn pajjiżhom stess

- It-tfal b'diżabilità għandhom dritt li jkollhom isem minn meta jitwieldu, li jkunu ċittadini ta' pajjiż u, kemm jista' jkun, li jkunu jafu l-ġenituri tagħhom u li dawn jieħdu hsiebhom.

19

Il-ħajja indipendenti bħalha parti mill-komunità

Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti li
l-persuni b'diżabilità jistgħu jagħżlu
bħal kulhadd fejn iġixxu u l-affarijiet
li jagħmlu fil-komunità tagħhom.

Il-persuni b'diżabilità jistgħu jagħżlu:

- Fejn jgħixu,
bħal kulhadd.

- Ma' min jgħixu,
bħal kulhadd.

- Li ma jgħixux f'post fejn ma jridux, per eżempju ġo dar kbira ma' ħafna nies.

- Liema servizzi jkollhom, inkluż assistenza personali.

- Mill-istess tip ta' servizzi li jagħżel minnhom kulhadd u li jkollhom servizz tajjeb.

20

Toħroġ mid-dar

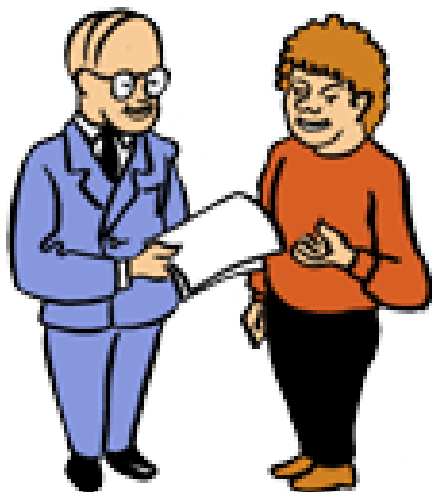

Il-pajjizi għandhom ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jistgħu jkunu indipendenti kemm jista' jkun biex joħroġu mid-dar.

Huma għandhom id-dmir li:

- Jgħinu lill-persuni b'diżabilità biex joħroġu.

- Jgħinu lill-persuni b'diżabilità jkollhom l-għajnuna u apparat li għandhom bżonn biex joħroġu.

- Jkunu ċerti li dawn l-affarijiet ma jkunux jiswew ħafna flus.

- Jagħtu taħriġ lill-persuni b'diżabilità dwar kif jistgħu joħorġu.

- Jgħidu lill-kumpaniji li jagħmlu apparat speċjali għall-persuni b'diżabilità biex jaħsbu fil-bżonnijiet differenti kollha tal-persuni b'diżabilità.

21

Tgħid dak li tixtieq u aċċess għall-informazzjoni

Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jkollhom id-dritt b'hal kulhadd li jsibu l-informazzjoni li għandhom bżonn, jagħtu informazzjoni u jgħidu dak li jixtiequ.

Dan jista' jsir b'dawn il-modi:

- Informazzjoni bil-mod li għandek bżonnha, per eżempju faċli biex taqra.

- Jaraw li jkun hemm lingwi tas-sinjali, Braille u tipi oħra ta' informazzjoni.

- Tghid lis-servizzi li għandhom jagħtu informazzjoni aċċessibbli li jista' jaqraha kulhadd.

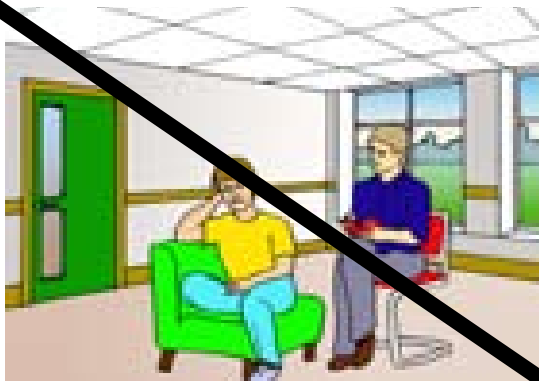
- Tghid lil tal-midja li għandhom jagħtu informazzjoni aċċessibbli. Dan jgħodd ukoll għall-internet.

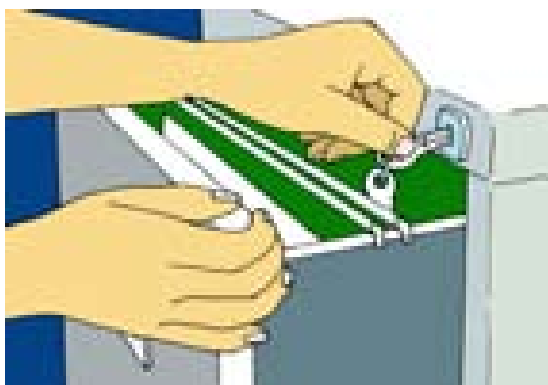
- Tghin biex tintuża l-lingwa tas-sinjali.

22

Privatezza

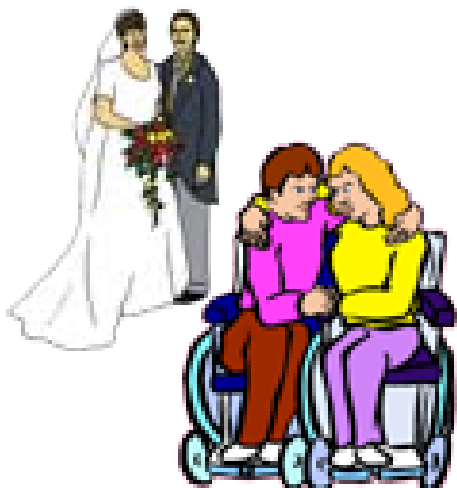
Il-persuni b'diżabilità għandhom id-dritt għal haġġa privata tagħhom. Hadd m'għandu joqgħod jindaħlilhom.

Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti li informazzjoni personali dwarhom tinżamm sigrieta bħal ta' kulhadd.

23

Rispett għad-dar u l-familja

Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jkollhom drittijiet indaqs biex jiżżewġu, ikollhom familja u jkollhom relazzjonijiet ma' haddieħor.

Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti li:

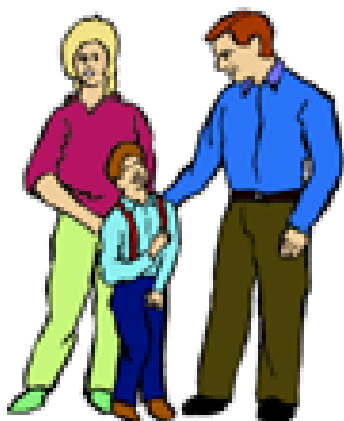
- Il-persuni b'diżabilità għandhom drittijiet indaqs li jiżżewġu u jibdew familja, jekk iż-żewġ persuni tal-koppja jkunu jridu hekk.

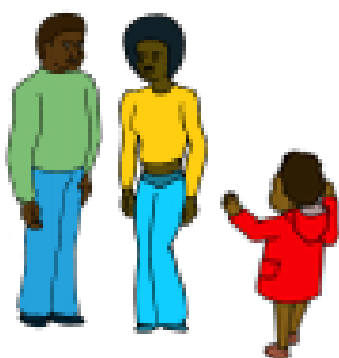
- Il-persuni b'diżabilità għandhom id-dritt li jagħżlu kemm ikollhom tfal u meta jkollhom it-tfal. Huma m'għandhomx jiġu sterilizzati kontra x-xewqa tagħhom biex ma jkollhomx tfal.

- Il-persuni b'diżabilità għandhom id-dritt li jippjanaw il-familja tagħhom u jkollhom l-informazzjoni li tgħinhom jagħmlu dan.

- Il-pajjiżi għandhom jagħtu għajjnuna lill-persuni b'diżabilità biex irabbu t-tfal tagħhom.

- It-tfal b'diżabilità għandhom id-dritt li jibqgħu mal-familja tagħhom. Il-pajjiżi għandhom jagħtu support lit-tfal b'diżabilità u l-familji tagħhom.

- Id-drittijiet tat-tfal jiġu l-ewwel u qabel kollox

- Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti li hadd ma jifred it-tfal mill-ġenituri tagħhom kontra qalbhom, flief jekk il-liġi tgħid li dan ikun aħjar għat-tfal. Hadd m'għandu jifred it-tfal mill-ġenituri tagħhom għaliex il-ġenituri għandhom diżabilità.

24

L-educazzjoni

Il-persuni b'diżabilità
għandhom dritt għall-educazzjoni.

Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti
li l-persuni b'diżabilità għandhom
iċ-ċans li jmorru fl-istess skejjel bħal
kulhadd u li jibqgħu jitgħallmu anke
meta jikbru.

Jekk isir hekk:

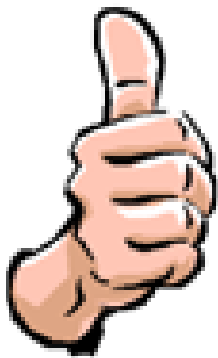
- Il-persuni b'diżabilità jkunu jistgħu
jiżviluppaw il-ħiliet u l-abbiltajiet
tagħhom u jieħdu posthom fid-dinja.

- Il-persuni b'diżabilità ma jithallewx barra minn xi tip ta' edukazzjoni.

- Il-persuni b'diżabilità għandhom imorru fl-iskejjel tal-istess post fejn joqogħdu mingħajr ma jħallsu, bħal kulhadd.

- Il-bżonnijiet tal-persuni b'diżabilità għandhom jiġu milħuqa, sa fejn hu possibbli.

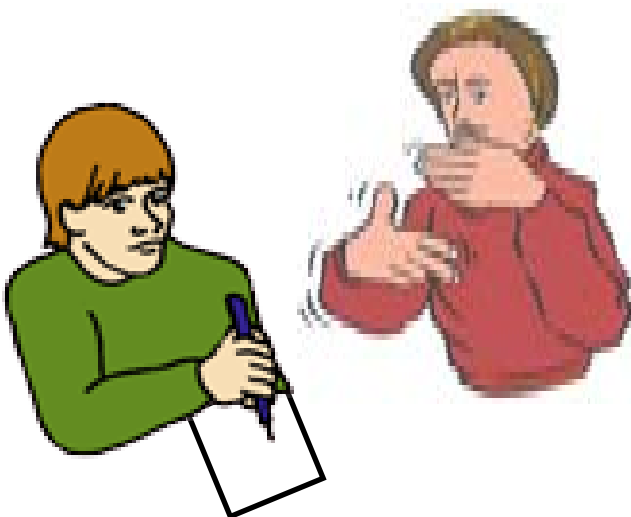
- Il-persuni b'diżabilità għandhom ikollhom is-sapport li għandhom bżonn biex jitgħallmu.

- Il-persuni b'diżabilità għandhom id-dritt li jitgħallmu l-Braille jew mezz ieħor ta' komunikazzjoni, skond il-bżonn tagħhom.

- In-nies għandhom jitgħallmu l-lingwa tas-sinjali għax din hi l-lingwa tal-persuni deaf.

- Tfal li huma deaf u għomja għandhom id-dritt li jitgħallmu b'mod tajjeb u bis-sapport li għandhom bżonn biex jitgħallmu.

- L-għalliema għandhom ikunu jafu kif jgħallmu lit-tfal b'diżabilità.

- Meta jsiru adulti, il-persuni b'diżabilità għandhom id-dritt għas-sapport li jkollhom b'zonn biex ikomplu jittgħallmu.

25 Is-saħħa

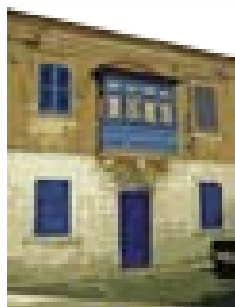
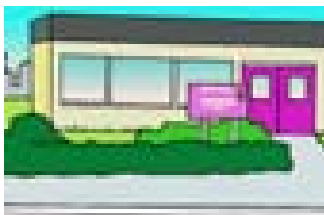

Il-persuni b'diżabilità għandhom id-dritt li jkunu b'saħħithom u li jużaw is-servizzi tas-saħħa b'hal kulhadd. Dan jinkludi servizzi biex tippjana familja.

Il-pajjiżi għandhom jagħmlu dawn l-affarijiet:

- Ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jistgħu jużaw is-servizzi tas-saħħa b'hal kulhadd.
- Ikunu ċerti l-persuni b'diżabilità jkollhom is-servizzi tas-saħħa li għandhom b'zonn minhabba d-diżabilità tagħhom.

- Ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jistgħu jużaw servizzi tas-saħħa li qegħdin qrib fejn ighixu.

- Ikunu ċerti li t-tobba u professjonisti mediċi oħra jagħtu servizz tajjeb lill-persuni b'diżabilità, kif jagħtu lil kulħadd.

- Ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità ma jkollhomx diskriminazzjoni għax ma jkollhomx ċans daqs ħaddieħor biex jixtru insurance tal-ħajja jew tas-saħħa.
- Ikunu ċerti li ħadd ma jgħid li mhux se jagħti kura tas-saħħa lil persuna għax għandha diżabilità.

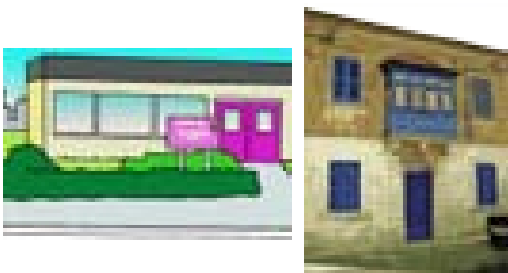
26 **Servizzi li jgħinuk biex tfieq u tkun aħjar**

Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jkollhom haġġa indipendenti u b'saħħitha sa kemm hu possibbli. Biex dan isir, huma għandhom jagħtu support lill-persuni b'diżabilità fis-saħħa, ix-xogħol, l-edukazzjoni u s-servizzi soċjali.

- Il-pajjiżi għandhom jaraw x'inhuma l-bżonnijiet tal-persuni b'diżabilità u dak li huma kapaċi jagħmlu minn kmieni biex mill-bidu jkollhom is-support li għandhom bżonn.

- Is-servizzi għandhom ikunu qrib kemm jista' jkun ta' fejn iġixxu l-persuni b'diżabilità.

- L-istaff għandhom ikollhom taħriġ dwar kif jaħdmu mal-persuni b'diżabilità.

- Il-pajjiżi għandhom jaraw li hemm l-apparat differenti li jgħin lill-persuni b'diżabilità jgħixu aħjar.

27

Ix-Xogħol

Il-persuni b'diżabilità għandhom dritt li jaħdmu, b'hal kulhadd.

Il-pajjiżi għandhom jaħdmu aktar biex il-persuni b'diżabilità jkollhom xogħol. Biex jagħmlu dan, il-pajjiżi jridu:

- Jagħmlu ligijiet li bis-saħħa tagħhom il-persuni b'diżabilità jkunu trattati tajjeb fuq ix-xogħol u b'halha persuni indaqs b'hal ħaddieħor.

- Ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jkollhom drittijiet indaqs fix-xogħol li jagħmlu u anke fil-paga.

- Ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jkollhom dritt b'hal ħaddieħor li jkunu f'union, għaqda li taqbez għad-drittijiet tal-ħaddiema.

- Ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jkollhom taħriġ fuq il-post tax-xogħol jew biex isibu xogħol.

- Jgħinu lill-persuni b'diżabilità jfittxu xogħol, iżommu x-xogħol li għandhom, jew isibu xogħol aħjar milli għandhom.

- Jgħinu lill-persuni b'diżabilità jibdew business għal rashom.

- Jagħtu xogħol lill-persuni b'diżabilità mal-gvern jew f'postijiet bħall-kunsilli lokali.

- Jgħinu lill-kumpaniji biex jagħtu xogħol lill-persuni b'diżabilità.

- Ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jkollhom postijiet tajbin għalihom fejn jistgħu jaħdmu.

- Ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jkollhom iċ-ċans jippruvaw ix-xogħol.

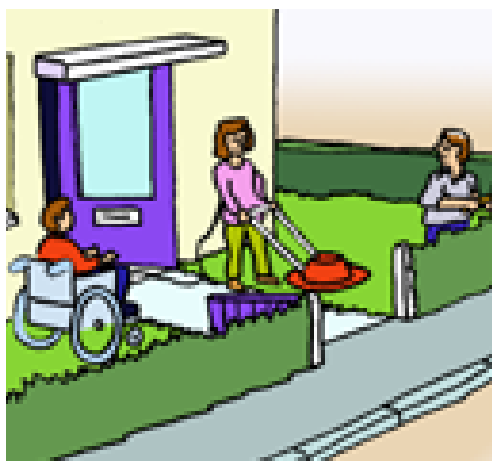
- Jgħinu lill-persuni b'diżabilità jerġgħu jibdew jaħdmu.

- Ikunu ċerti li hadd ma jgħiegħel lill-persuni b'diżabilità jaħdmu mingħajr paga.

28

Il-Kwalità tal-Ħajja

Il-persuni b'diżabilità għandhom dritt daqs kulhadd li jkollhom kwalità ta' ħajja tajba. Dan iġġodd ukoll għall-familji tagħhom. Kwalità ta' ħajja tajba tfisser li jkollhom ikel, ħwejjeg, dar u ilma nadif.

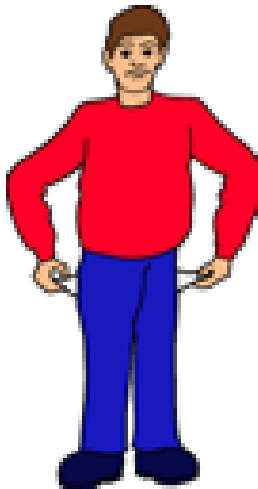
Il-pajjiżi jridu jkunu ċerti li:

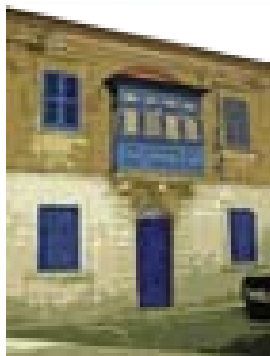
- Il-persuni b'diżabilità għandhom is-servizzi u apparat li għandhom bżonn u li dawn ma jqumux ħafna flus.

- Il-persuni b'diżabilità jkollhom l-għajnuna biex ikollhom kwalità ta' ħajja tajba. Dan iġhodd b'mod speċjali għan-nisa, tfal, u anzjani b'diżabilità.

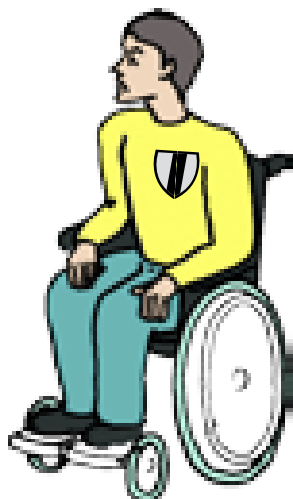
- Il-persuni b'diżabilità li huma fqar ikollhom għajnuna mingħand il-gvern għall-ispejjeż li jagħmlu minħabba d-diżabilità.

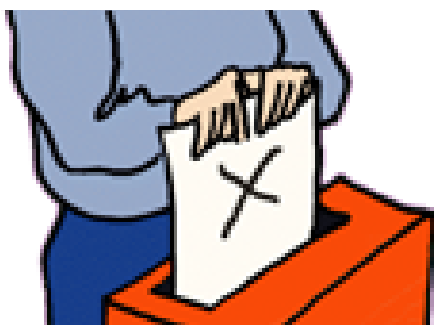
- Il-persuni b'diżabilità jkunu jistgħu jużaw skemi tad-djar.

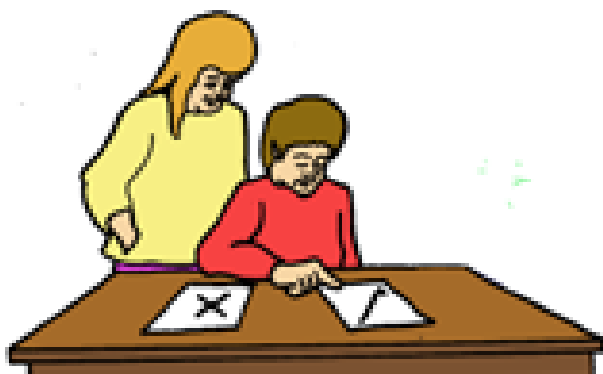
- Il-persuni b'diżabilità jkollhom l-istess çans li jieħdu l-pensjoni ta' meta jispiċċaw mix-xogħol daqs kulħadd.

Il-persuni b'diżabilità għandhom id-dritt li jieħdu sehem fil-politika, daqs kulhadd. Il-persuni b'diżabilità għandhom dritt li jivvotaw.

Il-mod kif jivvutaw għandu jkun faċli biex tifhmu. Il-vot għandu jkun sigriet.

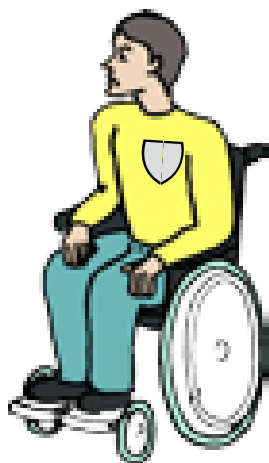
Il-persuni b'diżabilità għandhom dritt għall-għajjnuna biex jivvutaw jekk ikollhom bżonnha.

Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jistgħu jkunu parti minn għaqdiet mhux tal-gvern u partiti politiċi.

Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilità jistgħu jkunu parti minn għaqdiet tal-persuni b'diżabilità.

Il-persuni b'diżabilità għandhom dritt joħorġu bħalha kandidati għall-elezzjonijiet tal-Parlament u tal-Kunsilli Lokali.

30

L-isport u d-divertiment

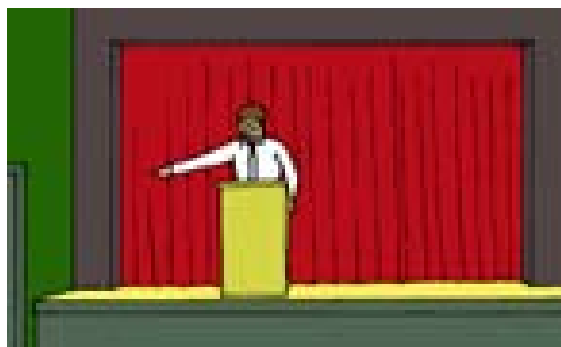

Il-persuni b'diżabilità għandhom dritt li jieħdu sehem f'attivitajiet ta' sport u ta' divertiment daqs kulhadd.

Il-pajjiżi għandhom jaħdmu biex ikunu ċerti li:

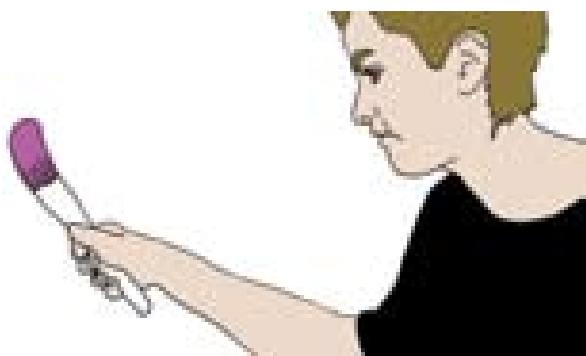
- Affarijiet bħal kotba jkunu aċċessibbli għal kulhadd.

- It-television, films u teatri jkunu aċċessibbli għal kulhadd.

- Il-persuni b'diżabilità jkunu jistgħu jmorru f'postijiet bħal ma huma l-mużewijiet.

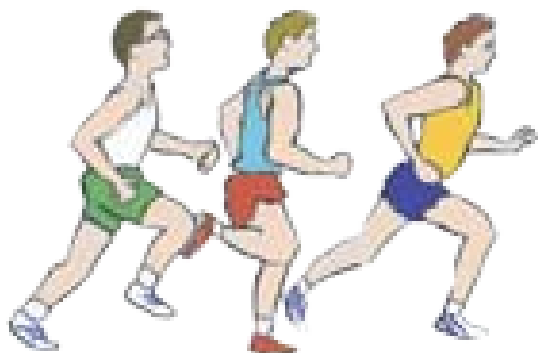
- Il-persuni b'diżabilità jkollhom iċ-ċans li jagħmlu l-arti.

- Ir-regoli u l-ligijiet ma għandhomx jagħmluha aktar diffiċli biex persuni b'diżabilità jkollhom aċċess għal affarijiet bħal kotba u films.

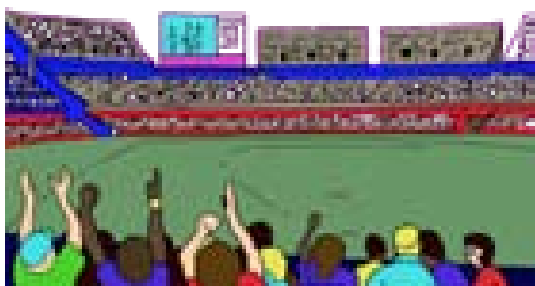
- Il-kultura ta' min hu deaf u kulturi oħra għandhom jiġu rispettati.

- Il-persuni b'diżabilità għandhom ikollhom support biex jieħdu sehem f'attivitajiet ta' sport li huma għal kulhadd.

- Persuni b'diżabilità huma kapaċi li jieħdu sehem fi sports ta' diżabilità u attivitajiet oħra

- Postijiet fejn isir l-isport jew attivitajiet oħra ta' divertiment għandhom ikunu aċċessibbli għal kulhadd.

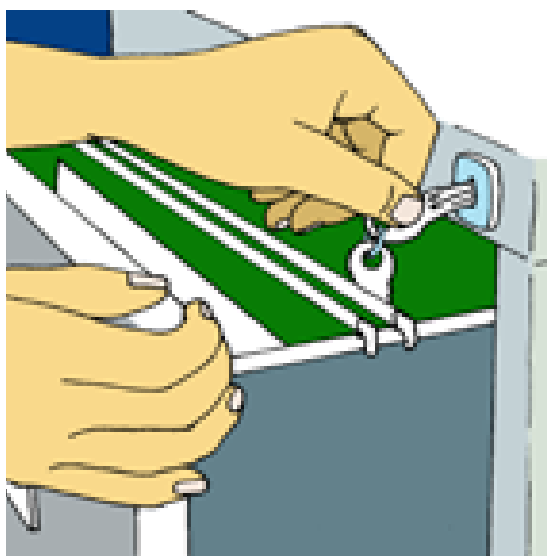
- Anke t-tfal b'diżabilità għandhom dritt indaqs għall-isport u d-divertiment.

31

L-informazzjoni

Il-pajjiżi għandhom jiġbru
l-informazzjoni li għandhom bżonn
biex jaraw li dak li hemm miktub
f'dan il-ftehim ikun qed isir.

Informazzjoni personali għandha
tibqa' privata u sigrieta.

Il-pajjiżi għandhom ikunu ċerti
li l-informazzjoni li jiġbru tkun
aċċessibbli għal kulhadd, ukoll
għall-persuni b'diżabilità.

Il-pajjiżi għandhom jaħdmu flimkien biex ikunu ċerti li dak li hemm miktub f'dan il-Ftehim isir.

Huma għandhom jagħmlu dawn l-affarijiet:

- Ikunu ċerti li meta jaħdmu flimkien, il-persuni b'diżabilità jagħtu s-sehem tagħhom ukoll.

- Ikunu ċerti li l-pajjiżi jgħaddu lil xulxin informazzjoni, esperjenzi u taħriġ biex kulhadd jaħdem bl-aħjar mod.

- Ikunu ċerti li l-pajjiżi jaħdmu flimkien fuq riċerka u dak li jsiru jafu minn din ir-riċerka jgħadduha lill-pajjiżi kollha.

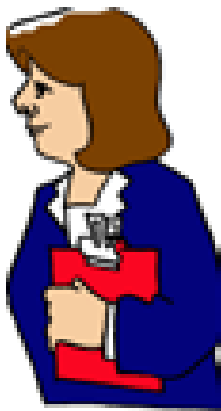
33

Hidma biex dak li hemm f'dan il-Ftehim isir

Il-pajjiżi għandhom jagħmlu dawn l-affarijiet:

- Ikun hemm post wieħed li xogħolu jkun li jara li dak li hemm f'dan il-Ftehim qed isir.

- Jieħdu nota ta' dak li qed isir biex ikunu jafu kemm fil-fatt dak li hemm f'dan il-Ftehim qed isir.

- Il-persuni b'diżabilità għandhom jagħtu sehem sħiħ biex jaraw li dak li hemm fil-Ftehim qed isir.

34

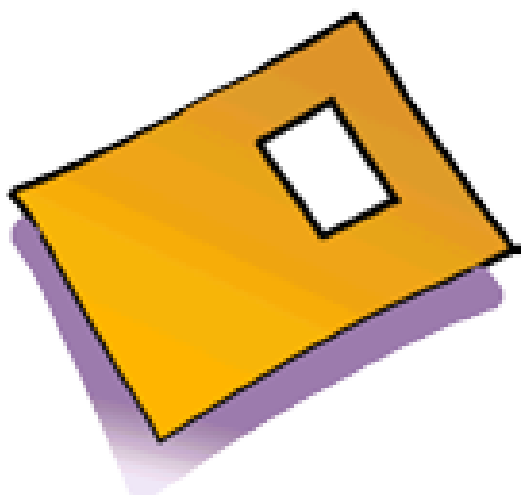
Kumitat dwar id-drittijiet tal-persuni b'diżabilità

Il-pajjiżi membri tan-Nazzjonijiet Uniti se jagħzlu Kumitat Speċjali biex jara li l-pajjiżi kollha li daħlu f'dan il-Ftehim qed jaħdmu biex dak li hemm fih isir. Dan il-Kumitat ikun parti min-Nazzjonijiet Uniti.

35

Rapporti mill-pajjiżi li daħlu f'dan il-Ftehim

Kull pajjiż irid jikteb rapport dwar ix-xogħol li qed jagħmel biex dak li hemm f'dan il-Ftehim isir. Huma jridu jagħtu dan ir-rapport lill-Kumitat Speċjali sa sentejn wara li jkunu daħlu f'dan il-Ftehim.

- Wara dawn is-sentejn, kull pajjiż irid jibgħat rapport kull 4 snin. Il-pajjiżi jridu wkoll jibagħtu rapporti oħra li l-Kumitat jitlobhom jagħmlu.

- Il-Kumitat jiddeċiedi l-informazzjoni li għandhom jagħtu l-pajjiżi fir-rapporti tagħhom.

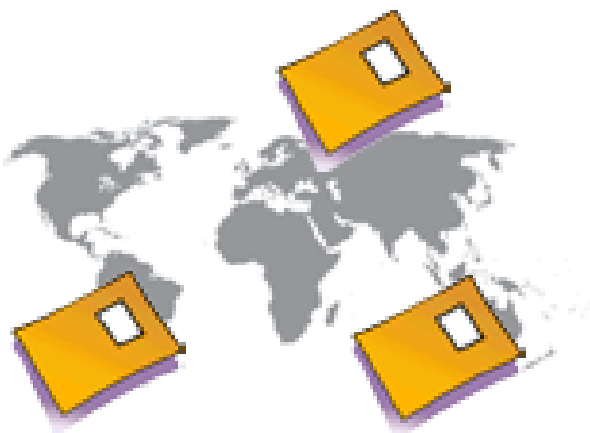
- Ir-rapporti jistgħu jkunu wkoll dwar il-problemi li jiltaqgħu magħhom il-persuni b'diżabilità.

Il-Kumitat Speċjali jara r-rapporti u jitkellem mal-pajjiżi biex jagħtihom ideat u pariri dwar dak li għandhom jagħmlu. Il-pajjiżi jistgħu jsaqsu lill-Kumitat għal aktar informazzjoni.

- Jekk rapport minn pajjiż ikun tard, il-Kumitat jista' jwissi lil dak il-pajjiż li fi żmien 3 xhur se jigi u jara x'qed jigri f'dak il-pajjiż.

- Il-pajjiżi kollha jkunu jistgħu jaraw ir-rapporti tal-pajjiżi l-oħra.

- Kull pajjiż irid ikun ċert li l-pubbliku jista' jara r-rapport tiegħu u l-kummenti tal-Kumitat.

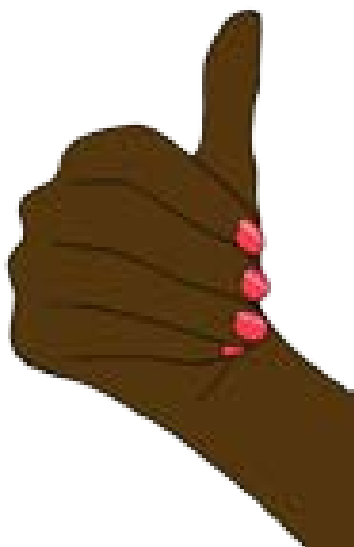
- Il-Kumitat jibgħat ir-rapport lil dipartimenti u għaqdiet differenti jekk ikollu bżonn parir jew għajnuna.

37

Il-Kumitat Speċjali u l-pajjiżi jaħdmu flimkien

Kull pajjiż irid jaħdem flimkien mal-Kumitat u jgħin lill-membri tal-Kumitat meta jkollhom bżonn informazzjoni.

Il-Kumitat ser jaħseb dwar kif
għandu jaħdem mal-pajjiżi biex
jara li dan jaħdem kif suppost

38

Kif il-Kumitat Speċjali se jaħdem ma' għaqdiet oħra

Hu importanti li l-pajjiżi kollha u
l-għaqdiet jaħdmu flimkien biex
ix-xogħol li hemm fil-Ftehim isir.

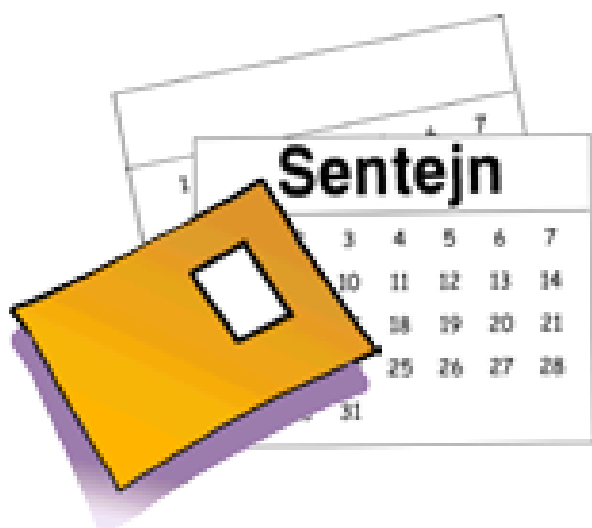
- Il-Kumitat jistieden
dipartimenti u għaqdiet
differenti biex jagħtu pariri
u informazzjoni dwar
ix-xogħol tagħhom.

- Il-Kumitat jista' jsaqsi għaqdiet tad-drittijiet tal-bniedem biex jiktbu rapporti dwar ix-xogħol tagħhom li għandu x'jaqsam ma' dan il-Ftehim.

39

Ir-rapport tal-Kumitat Speċjali

Il-Kumitat se jikteb rapport kull sentejn u jagħtih lill-Assemblea Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti u lill-Kunsill Ekonomiku u Soċjali. Dan ir-rapport ikun fih ideat minn pajjiżi differenti dwar dak li għandu jsir.

40

Laqgħat għall-pajjiżi li daħlu f'dan il-Ftehim

Il-pajjiżi li daħlu f'dan il-Ftehim se jiltaqgħu sikwit biex jaħsbu dwar ix-xogħol li jrid isir minħabba l-Ftehim.

L-ewwel laqgħa trid issir mhux aktar tard minn 6 xhur minn meta jibda l-Kumitat. Is-Segretarju Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti jirrangja l-laqgħat ta' wara.

41

Fejn jinżammu r-rapporti u l-informazzjoni

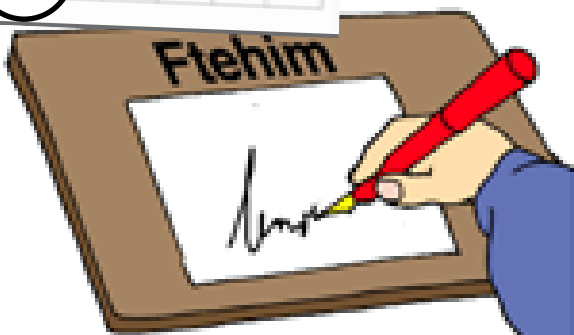
Is-Segretarju Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti jżomm ir-rapporti u l-informazzjoni kollha li għandhom x'jaqsmu ma' dan il-Ftehim.

42

Kif jiġi ffirmat dan il-Ftehim

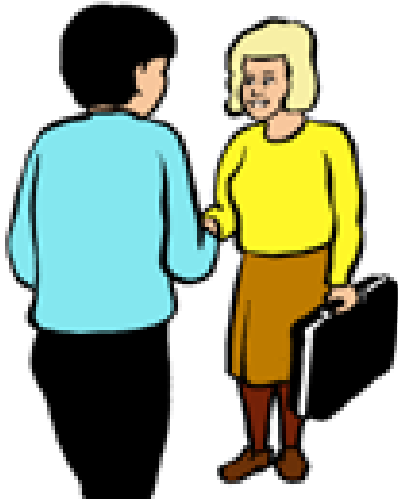

Mit-30 ta' Marzu 2007 'il quddiem, il-pajjiżi bdew jiffirmaw il-Ftehim fl-uffiċini tan-Nazzjonijiet Uniti fi New York.

43

Kunsens u approvazzjoni

Il-pajjiżi li jiffirmaw il-Ftehim iridu jaraw meta se jidhlu f'dan il-ftehim.

Il-pajjiżi li għadhom ma ffirmawx jistgħu jiddeċiedu li jagħmlu dan.

44

Gruppi ta' pajjiżi

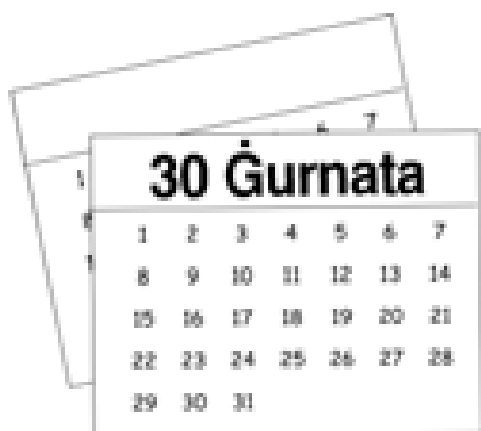
Hemm pajjiżi li ffirmaw il-Ftehim bħalha grupp wieħed, bħall-pajjiżi tal-Unjoni Ewropea.

Dawn l-gruppi wkoll jistgħu jidhlu f'dan il-ftehim. Huma jkunu jistgħu jikkellmu bħalha grupp wieħed meta l-pajjiżi jiltaqqgħu biex jikkellmu dwar dan il-ftehim.

45

Meta jibda jaħdem il-Ftehim?

Dan il-Ftehim jibda jaħdem 30 għurnata wara li jkun hemm 20 pajjiż li daħlu fih.

46

Il-pajjizi kif iżommu mal-Ftehim

Il-pajjizi jistgħu jgħidu li mhux se jiffirmaw parti mill-Ftehim, ħlief għal dawk il-partijiet li huma importanti ħafna.

47

Tibdil lil dan il-Ftehim

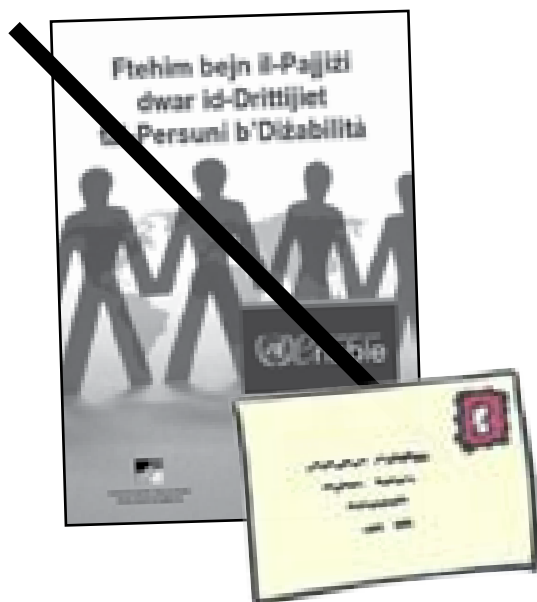

Kull pajjiż jista' jitlob li jkun hemm tibdiliet fil-Ftehim. Huma jridu jiktbu lis-Segretarju Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti li mbagħad jgħid lill-pajjizi l-oħra.

Il-pajjizi mbagħad jiddeċiedu jekk ikun hemm bżonn li jagħmlu laqgħa biex jitkellmu dwar l-idea u jiftehmu jekk għandhomx isiru t-tibdiliet.

48

Jekk pajjiż ikun irid joħroġ mill-Ftehim

Pajjiż jista' jikteb lis-Segretarju Ġenerali tan-Nazzzzjonijiet Uniti biex joħroġ mill-Ftehim. Dak il-pajjiż ma jibqax parti mill-Ftehim sena wara li s-Segretarju Ġenerali jkun irċieva l-ittra.

49

Informazzjoni aċċessibbli

Dan il-Ftehim għandu jsir f'verżjonijiet differenti biex ikun aċċessibbli għall-persuni b'diżabilità. Dan jinkludi l-verżjoni faċli biex taqra, bħal ma hi din.

50

Dan il-Ftehim f'lingwi differenti

Dan il-Ftehim se jkun ippublikat biċ-Ĉiniż, Franciż, Għarbi, Ingliż, Russu u Spanjol. Il-Ftehim jgħodd indaqs f'dawn il-lingwi.

Ftehim Ieħor dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità

Verżjoni faċli biex taqra

Introduzzjoni

Dan il-ktieb hu l-verżjoni faċli biex taqra tal-Ftehim l-ieħor. L-isem sħiħ tal-Ftehim hu *Protocol Mhux Obbligatorju għall-Konvenzjoni dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità*.

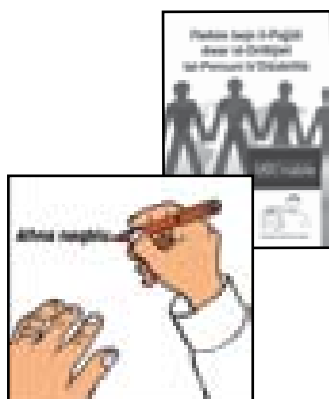
Dan il-ktieb jgħinek tifhem dak li hemm miktub f'dan il-Ftehim ieħor. Dan il-ktieb ma jgħodd minflok il-Ftehim. Biex tkun taf eżatt x'hemm miktub fil-Ftehim, trid tara d-dokument sħiħ. Tkun tista' tara wkoll liema pajjiżi ffirmaw il-Ftehim.

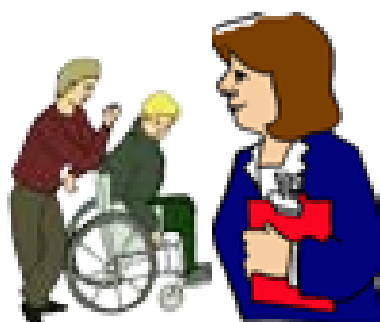
Id-dokument sħiħ tista' ġgibu mill-websajt tan-Nazzjonijiet Uniti li jisimha *enable*:

www.un.org/disabilities/

Tista' taqrah bil-Malti mill-websajt tal-KNPD: www.knpd.org

Pajjiżi li ffirmaw il-Ftehim bejn il-Pajjiżi dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità jistgħu jiffirmaw dan il-Ftehim lehor ukoll.

Dan ikun ifisser li l-Kumitat Speċjali jkun jista' jara jekk hux qed jittrattaw il-persuni b'diżabilità ħażin.

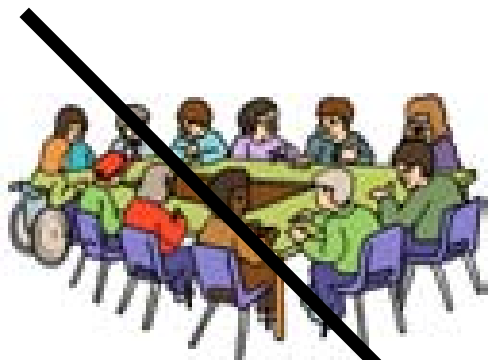
Dawn il-pajjiżi qablu li jagħmlu dawn l-affarijiet:

1. Persuni b'diżabilità - jew gruppi ta' persuni b'diżabilità - jistgħu jagħmlu ilment quddiem il-Kumitat Speċjali jekk huma jhossu li d-drittijiet tagħhom mhumiex imħarsa kif hemm miktub fil-Ftehim bejn il-Pajjiżi.

Il-Kumitat Speċjali jismu l-Kumitat tad-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità. Ix-xogħol ta' dan il-Kumitat hu li jara x'għara meta jkun hemm ilment.

Il-Kumitat ma jistax jisma' ilmenti f'pajjiżi li ma ffirmawx dan il-Ftehim lehor.

2. Kull min jagħmel ilment irid jagħti ismu jew isem il-grupp tiegħu.

Il-Kumitat ma jistax jisma' ilmenti li jmorru kontra dak li hemm miktub fil-Ftehim bejn il-Pajjiżi.

Il-Kumitat ma jistax jisma' ilmenti li jkun diġà sema' qabel.

Il-Kumitat lanqas jista' jisma' ilmenti li qed jarahom xi Kumitat ta' xi ftehim ieħor.

Meta persuna b'diżabilità jkollha ilment, tista' tmur għand il-Kumitat Speċjali:

- jekk ma ssolvix il-problema bis-sistema li hemm f'pajjiżha;
- jekk din is-sistema ddum ħafna biex tgħinha;
- jekk ikun ċar li s-sistema ta' pajjiżha mhix se taħdem.

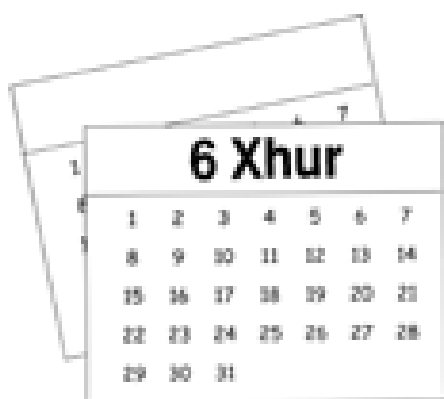
Il-Kumitat ma jistax jisma' ilmenti fejn hu faċli tinduna li ma hemm xejn fuq x'hiex tista' tagħmel ilment, jew jekk ma jkollux biżżejjed informazzjoni.

Il-Kumitat normalment ma jismax ilmenti dwar affarijiet li graw qabel ma l-pajjiż ikun daħal f'dan il-Ftehim ieħor.

3. Meta jsir ilment, il-Kumitat ikellem b'mod privat lill-gvern tal-pajjiż minn fejn ikun ġej l-ilment.

Il-gvern ta' dak il-pajjiż imbagħad ikollu 6 xhur ċans biex jara l-każ u jgħid lill-Kumitat x'jaħseb dwar l-ilment u x'qed jagħmel dwaru.

4. Jekk il-każ ikun serju u urġenti, il-Kumitat jista' jsaqsi lill-gvern tal-pajjiż biex jagħmel xi ħaġa mill-ewwel biex igħin lill-persuna b'diżabilità.

Imma dan ma jfissirx li l-Kumitat meta jara l-każ fid-dettal dejjem se jaqbel mal-persuni b'diżabilità li jkunu għamlu l-ilment.

5. Il-membri tal-Kumitat jittkellmu dwar l-ilmenti b'mod privat. Wara huma jgħidu x'jaħsbu dwar il-każ lill-gvern tal-pajjiż u lill-persuna li tkun għamlet l-ilment.

6. Il-Kumitat jista' jara wkoll każijiet fejn persuni b'diżabilità ġew abbużati jew trattati b'mod ħażin ħafna. Hu jista' jagħmel dan anke jekk ħadd ma jkun għamel ilment, jekk ikun hemm biżżejjed informazzjoni dwar x'ikun ġara.

Il-Kumitat isaqsi lill-gvern tal-pajjiż fejn ikun ġara l-każ biex jaħdem miegħu u biex jgħid hu x'jaħseb.

Il-Kumitat imbagħad jieħu deċiżjoni skond l-informazzjoni li jkollu u skond dak li jkun qal il-gvern tal-pajjiż.

Il-Kumitat jista' jsaqsi lil xi membri tiegħu biex isiru jafu iżjed dwar dak li ġara. Dawn il-membri mbagħad jibagħtu rapport lill-Kumitat dwar dak li ġara. Din igħidulha inkjesta.

Il-membri tal-Kumitat li jkunu qed jagħmlu din l-inkjesta jistgħu jżuru l-pajjiż fejn ikun sar l-ilment. Imma dan jistgħu jagħmluh biss jekk il-gvern tal-pajjiż jaqbel li jagħmlu dan.

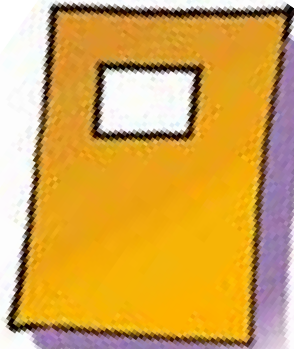
Il-Kumitat imbagħad jara r-rapport ta' l-inkjesta li jkunu kitbu l-membri, iġid lill-gvern tal-pajjiż x'hemm fir-rapport, u jaħseb dwar dak li għandu jsir biex is-sitwazzjoni tkun aħjar.

Il-gvern tal-pajjiż imbagħad ikollu 6 xhur biex iġid x'jaħseb dwar ir-rapport.

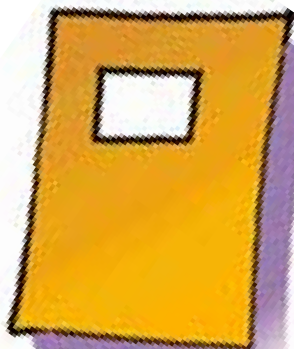
Dan ix-xogħol ta' l-inkjesta għandu jsir kollu b'mod privat. Il-Kumitat għandu jipprova jara li l-gvern tal-pajjiż jaħdem miegħu fix-xogħol kollu tiegħu.

7. Il-pajjiżi jridu jiktbu rapport sikwit dwar dak li qed jagħmlu biex ikunu ċerti li l-persuni b'diżabilita' għandhom l-istess drittijiet bħal ħaddiehor.

Meta ssir inkjesta, il-Kumitat jista' jsaqsi lill-pajjiżi biex jiktbu iżjed dwar ix-xogħol li għamlu wara din l-inkjesta fir-rapport tagħhom.

Meta ssir inkjesta, il-pajjiż dejjem ikollu 6 xhur ċans jaħseb dwar dak li se jagħmel. Wara dawn is-6 xhur, il-Kumitat jista' jitlob lill-pajjiż jikteb rapport dwar x'se jagħmel biex l-affarijiet ikunu aħjar.

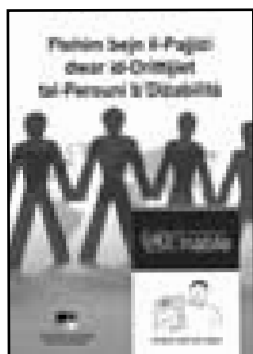
8. Meta pajjiż jiffirma dan il-Ftehim leħor, hu jkun jista' jgħid li ma jaqbilx li l-Kumitat jagħmel inkjesta jew li jara sitwazzjonijiet serji fil-pajjiż tiegħu.

9. Is-Segretarju Ġenerali tan-Nazzjonijiet Uniti jzomm l-informazzjoni u r-rapporti li għandhom x'jaqsmu ma' dan il-Ftehim lehor.

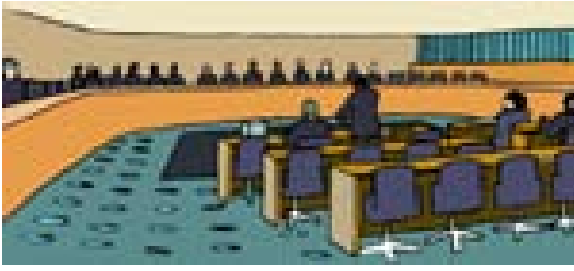
10. Il-pajjiżi ilhom jistgħu jfirmaw dan il-Ftehim lehor mit-30 ta' Marzu 2007.

11. Il-pajjiżi jistgħu jfirmaw dan il-Ftehim lehor jekk huma jkunu ffirmaw il-Ftehim bejn il-Pajjiżi dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Diżabilità.

12. Xi pajjiżi huma maqgħuda flimkien, bħall-pajjiżi tal-Unjoni Ewropea.

Dawn il-gruppi ta' pajjiżi wkoll jistgħu jiffirmaw il-Ftehim leħor. Dawn il-gruppi jistgħu wkoll jikkellmu meta l-pajjiżi jiltaqgħu biex jikkellmu dwar il-Ftehim.

13. Dan il-Ftehim leħor jibda jaħdem 30 ġurnata wara li jkun hemm 10 pajjiż li daħlu fih, sakemm il-Ftehim bejn il-Pajjiżi jkun digà beda jaħdem.

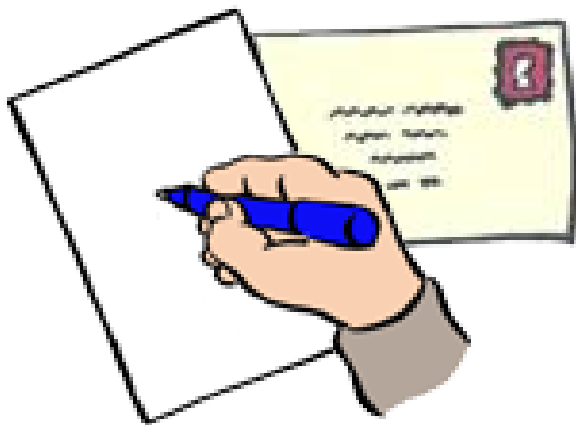

14. Il-pajjiżi jistgħu jgħidu li mhux se jiffirmaw parti mill-Ftehim leħor, hliet għal dawk il-partijiet li huma importanti hanna.

15. Kull pajjiż jista' jitolb li jkun hemm tibdiliet fil-Ftehim leħor. Huma jridu jktbu lis-Segretarju Ġenerali li mbagħad igħid lill-pajjiżi l-oħra.

Il-pajjiżi mbagħad jiddeċiedu jekk ikunx hemm bżonn li jagħmlu laqgħa biex jirkellmu dwar l-idea u jiftehmu jekk għandhomx isiru t-tibdiliet.

16. Kull pajjiż jista' joħroġ minn dan il-Ftehim lehor. Hu jagħmel dan billi jikteb lis-Segretarju Ġenerali. Dak il-pajjiż ma jibqax parti mill-Ftehim sena wara li s-Segretarju Ġenerali jkun irċieva l-ittra.

17. Dan il-Ftehim għandu jsir f'verzjonijiet differenti biex ikun aċċessibbli għall-persuni b'diżabilità. Dan jinkludi l-verżjoni faċli biex taqra, bħal ma hi din.

18. Dan il-Ftehim se jkun ippublikat biċ-Ċiniż, Franciż, Għarbi, Ingliż, Russu u Spanjol. Il-Ftehim jgħodd indaqs f'dawn il-lingwi.

X'fih dan il-ktieb

Introduzzjoni

1

1. Dan il-Ftehim

2

2. Xi jfissru l-kliem

2

3. L-aktar punti importanti

4

4. Dak li għandhom jagħmlu l-pajjiżi

6

5. Ilkoll indaqs

9

6. In-nisa b'diżabilità huma daqs ħaddieħor

10

7. It-Tfal b'diżabilità huma daqs ħaddieħor

11

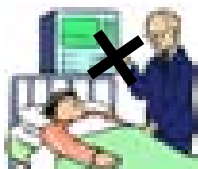
8. Informazzjoni lill-persuni b'diżabilità

12

9. Aċċessibilità

14

10. Id-dritt għall-ħajja

16

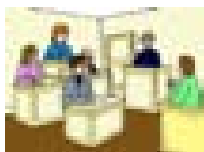
11. Emergenzi

17

12. Indaqs quddiem il-liġi

17

13. Il-ġustizzja

20

14. Li tkun liberu u safe

21

15. L-ebda tortura jew trattament ħażin

23

16. L-ebda abbużi

24

17. Il-persuni b'diżabilità huma persuni l-ewwel

26

18. Meta tmur tgħix f'post ieħor

27

19. Il-ħajja indipendenti fil-komunità

28

20. Toħroġ mid-dar

30

21. Tgħid dak li tixtieq
u aċċess għall-informazzjoni

32

22. Privatezza

34

23. Rispett għad-dar u l-familja

35

24. L-educazzjoni

37

25. Is-saħħa

40

26. Servizzi li jgħinuk biex tfiq aħjar

42

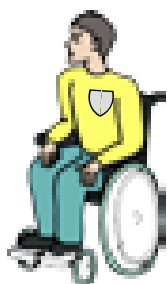
27. Ix-xogħol

43

28. Il-kwalità tal-ħajja

47

29. Il-ħajja politika

49

30. L-isport u d-divertiment

51

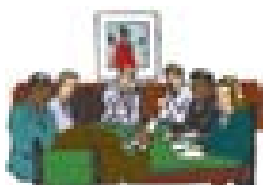
31. L-informazzjoni

54

32. Il-pajjiżi jaħdmu flimkien

55

33. Hidma biex dak li hemm
f'dan il-Ftehim isir

56

34. Kumitat dwar id-drittijiet
tal-persuni b'diżabilità

57

35. Rapporti mill-pajjiżi li ffirmaw il-Ftehim

57

36. X'isir mir-rapporti

59

37. Il-Kumitat Speċjali
u l-pajjiżi jaħdmu flimkien

60

38. Kif il-Kumitat Speċjali se jaħdem
ma' għaqdiet oħra

61

39. Ir-rapport tal-Kumitat Speċjali

62

40. Laqgħat għall-pajjiżi li ffirmaw il-Ftehim

63

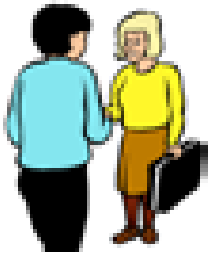
41. Fejn jinżammu r-rapporti u l-informazzjoni

64

42. Kif jiġi ffirmat il-Ftehim

64

43. Kunsens u approvazzjoni

65

44. Gruppi ta' pajjiżi

65

45. Meta jibda jaħdem il-ftehim?

66

46. Il-pajjiżi kif iżommu mal-Ftehim

67

47. Tibdil lil dan il-Ftehim

67

48. Jekk pajjiż irid joħroġ mill-Ftehim

68

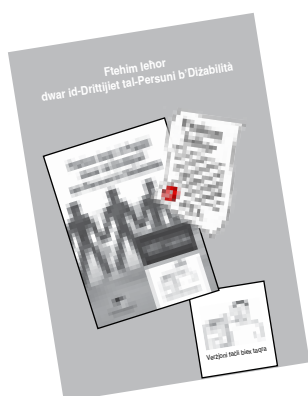
49. Informazzjoni aċċessibbli

68

50. Il-Ftehim f'lingwi differenti

69

Ftehim lehor dwar id-Drittijiet tal-Persuni b'Dizabilità

71

Nirringrazzjaw

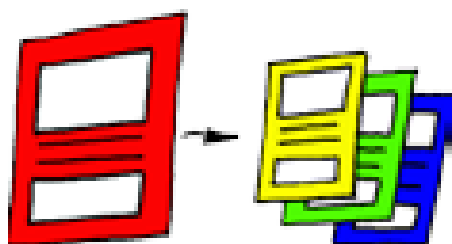
Dan il-ktieb inqaleb mill-Ingliż għall-Malti verżjoni faċli biex taqra mill-Kummissjoni Nazzjonali Persuni b'Diżabilità b'konsultazzjoni mal-Grupp Konsultattiv tal-persuni b'diżabilità intellettuali. Il-verżjoni bl-Ingliż inkitbet bl-istampi minn Inspired Services Publishing Ltd. ISL366/07 f'Novembru 2007 għad-Dipartiment tax-Xogħol u Pensjonijiet tar-Renju Unit.

L-istampi huma mill-Valuing People Clipart Collection u ma jistgħux jintużaw mingħajr permess bil-miktub mingħand l-Inspired Services Publishing Ltd.

www.inspiredservices.org.uk

Wieħed jista' jagħmel kopji ta' dan il-ktieb biex jużah hu jew hi biss jew għal xi dipartiment jew għaqda.

**Dan il-ktieb jgħinek tifhem dak li hemm miktub
fil-ftehim. Dan il-ktieb ma jghoddx minflok il-ftehim.
Biex tkun taf eżatt x'hemm miktub fil-ftehim,
trid tara d-dokument sħiħ.**

**Tista' taqrah bil-Malti mill-websajt tal-KNPD:
www.knpd.org**

**KUMMISSJONI NAZZJONALI
PERSUNI B'DIŻABILITÀ**

Pubblikat għall-ewwel darba f'Diċembru 2008

Il-Kummissjoni Nazzjonali Persuni b'Diżabilità (KNPD)

Ċentru Hidma Soċjali, Istitut Vincenzo Bugeia

Triq Braille, Santa Venera, Malta

Telefown: +356 2148 7789

Fax: +356 2148 4609

Textel: +356 2144 65396

Indirizz-e: helpdesk@knpd.org

www.knpd.org

**Parti mill-flus għal dan il-ktieb
għew mill-Unjoni Ewropea.**

**Dak li hemm miktub f'dan il-ktieb mhux bil-fors hu l-istess bħal dak li taħseb il-Kummissjoni Ewropea.
Il-Kummissjoni Ewropea u dawk li jaħdmu magħha mhumieq responsabbli għall-mod kif
in-nies jużaw l-informazzjoni li hemm f'dan il-ktieb.**